

בבמקרים המשפט העברי מובאים מספר נימוקים המצדדים בניתוחם, ונימוקים אחרים המתנגדים להם.¹⁰

- ◆ קידושת גוף המת, איסור ביזיון המת ונויול גופתו - בגוף המת נשאר שריד מנשחת החיה וקידושתה, ולכן הנפש, שעדין קשורה עם הגוף, מצטערת בנויול ובכיזיון.¹¹ אף המכרא משטען שאסרו לוויל גופת מת,
- ◆ אף כדי להוכיח עובדה הניצרכת לשם טענה משפטית.¹²
- ◆ חותם קבורה ואיסור הלנת המת - נשמת המת מגיעה למנוחת עולמים רק כשהגוף נקבע כולם.
- ◆ איסור הנאה מן המת.
- ◆ גזל המת - ניתוח גופתו של אדם פוגעת בכבודו, ואם נעשה ללא רשותו, הדבר נחשב כגזל כבודו, ואסור לעשות זאת אפילו כדי להציג את החי.¹³
- ◆ הכחשת תחיית המתים והישארות הנפש - הקשר בין הגוף לנפש לא נפסק אחרי המוות, והפוגע בכך מצהיר כי הקשר נזתק.

♦ פיקוח נפש - רבים מהngineוקים לאסור את הנתיחה אינם רלוונטיים, כיוון שפיקוח נפש דוחה אף מצוות דאורייתא. על מנת שייהה מבחן של פיקוח נפש, הוכחלה בפסקה ההלכתית דרישת "חוללה לפנינו" - שלשם הצלתו דרש הניתעה. כיוון, הדעות חולקות באשר לדרישת "חוללה לפנינו" - יש האומרים שהחוללה צריך להיות באוטו איזור, ויש אומרים שבשל התפתחות המודיע והטכנולוגיה, כל מקום בעולם נחשב "לפנינו". אך קשה לראות בנימוח לשם בירור סיבת המותו, שאינו לשם לימוד רפואי, מכנים את דרישת פיקוח הנפש.¹⁴

♦ זכות הנאשם - בغمרא עולה שיש מקום לבדוק את גופת המת לשם זיכוי הרוצח והצלתו מעונש מוות, וכן חשש לנינוי גופת המת¹⁵ ניתן לאבחן את המקורה שעלה בغمרא מן הנידון בעניינו. כיוון שם דבר על אדם שאם יורשע, יהיה עונשו מוות, ואפשר לראות בכך מקרה פרטני של פיקוח נפש, ובמקרה אחר אסור. למורת זאת, בתקופתנו נפסק כי "פתחת גזירות לצורכי פתולוגיה במקרה שלא ידועה סיבת המוות, והדבר נוגע בלבדה שיטרנים משתנים המיטה".

לגביה עונשין לדעת אם להרשיע או לא, יש מקום להתייר.¹⁶

♦ איןטרס הציבור - בהלכה נקבע כי ניתן לפנות כבר המזיק את הרוברים, וכך לראות בכר ביזוי המת.¹⁷ ניתן להסיק כי כבוד המת נדרש בתנאים מסוימים מפני כבוד הציבור. ניתן אף להסיק זאת מן המirmaה הכללית העשויה לכבודו של חי - אין בו ביזון למת".¹⁸ נראה כי יש לבחון את ההפגיעה בצדוקה מול הפגיעה בכבוד המת, ולאיזן בינהה.¹⁹

♦ מצווה לקיים דברי המת - במקרה שהמת הורה לבדוק את גופתו, מצווה לקיים דבריו. במקרים של מותו בעברה, סביר להניח שלא תחתה הסכמה זו כיוון שהמת לא יכול היה לצפות את מותו בנסיבות אלו. מאידך, ניתן שיש בכר מעין "הסכם מכילא" וסיבה להאמין שהקרבן חוץ בראשות רוצח.

מצב יתנו נ

במהלך חודש נובמבר 2003, נפטרו שלושה תינוקות ושבעה נספחים נוספים לאחר שניזנו מאותם חילוף חלב צמח. המשטרת פתחה בחקירה כנגד החברה המייצרת את חילוף החלב, ואף פנתה להוריים האבללים של התינוקות שנפטרו, בבקשת שתיראו להוציא את גופותיהם מהקבר ולמתוחן לצורך התקדמות החקירה. לאחר התיעשות עם רבנים, החליטו הורי אחד התינוקות שלא לאפשר את הנתיחה, מטעמים דתיים.¹ בהחלטה האם לאפשר ניתוח גופה לאחר המוות קיימים אינטודיסים שונים לחיו ולשלילה.² הזכות ואינטודיסים הרלוונטיים הם כבוד המת וחופש הדת של הקבר, אל מול זכות הנאים להיליך הוגן והאינטודיס הציבורוני שארחוטות בוגום לאות הודאות במקורה במליטון

בכantonיה הופיעו כתובות חוק וחוקודוח ערך. במאמר אדון בניומיים לאסור ולהטייר ניטוח מטעם, לפי ההלכה היהודית. בפרק השני אבחן את מעמדם של העקרונות שהובאו לעיל במשפט הישראלי, ואת מידת ההתחשבות בחופש הדת בהחלטה על ניטוח גופת מת. בפרק על המשפט המשווה אראה את עדמת המשפט האמריקני בקשר.

כבוד המת לכל אדם, באשר הוא אדם, עומדת הזכות לכבוד.³ זכות זו היא זכות טבועה. ניתן לגוזר את כבוד המת מכבוד החי: כל מה היה חי בעבר, ואם הביע את רצונו בעודו בחיו באשר לקורות אותו לאחר מותו, לא פסקה אוטונומיה זו, ויש לכבד את רצונותיו. בנוסף, כבוד המת נובע מן ההכרה בקדושתם של החיים ובערכו של האדם. לנפוח אל אדם יש ערך, גם לאחר מותו.⁴ בitor גופתו של אדם נשחתת פגעה בכבודו של המת, והיא נאסורה לאור ההפיכות.⁵

המופיע בגמר על אדם שמכר את רכסי אביו, ווות. בני משפטו טוענים שהיא קטין ולכך אין חוק משפטי למסכו, לשם נר, הם רוצים להוציא את גופתו ולבודק האם יש לנו סימנים של בגרות. רביעי עקיבא אוסר, משני טעמים: אישור יגול, וכן בשל העובדה ששיטנים משחיתים גם לאחר המיתה

של המשפטה, שאינה רוצה שיפגעו ברגשותיה הדתיים, ודואגת לנורל גופתו של קרובתה.⁷

זכות הנאשם

לנאים ממשפט פלילי יש זכות להיליך הוגן, הזכות זו מחייבת חלק מזכויות האדם, והיא בסיסית בכל משטר דמוקרטי. על ידי היליך הוגן ובירור הטענות והעובדות באופן לא מוטה, תתרבר האמת ביחס ודיות. כמו כן, יש לנאים זכות טביעה להיות שותף בהליכים המתחנלים כנגדו, ולהיאבק בנסיבות הגביל את חירותו ולפגוע בזכותו כאדם.⁸

אינטראס היבור בהרשות הנשים
בעזרת נתיחה שלאחר המות ניתן לקבוע את סיבת מותו המדוקת של
ההנפטר, שהוא סבודה חיונית לצורך השלמת החקירה. יש לה פוטנציאל
להוועיל למערכת התכניתה בברור אופן המות ובוחחת העובדה כי נסיבות
סקומן של המות הינו בערך.⁹

* סטודנטית למשפטים ופילוסופיה, שנה ד'

ולהיבע את התנגדותו להליך. נראה כי בן המשפחה יכול להתנגד מכל טעם שהוא, כולל פגעה בזכותו ובוחש דתו. סעיף 9 לחוק האנטומיה והפטולוגיה מאפשר לבני המשפחה להشمיע את התנגדותם לנtinyה, אך אין מחייב את השופט החוקר לקבל את התנגדות.³⁸

לאור חוקי היסוד החדשניים והמעודד החוקתי שניתן לכבוד האדם, יתכן ששותפים יטו לקביל את התנגדויות המשפחה. בפרשנות מלכית,³⁹ פסק השופט-חוקר כי לא ניתן צו לניתוח הגופה, תוך התחשבות בתנגדות

המשפחה מטעמים דתיים:

"**תקירת משטרת ובדיקה סיבוט מותה הינה ערך חשוב בפני עצמו. ואולם וגוות דת הינם ערך חשובתו אינה פחותה [...] בנסיבות השיקולים יש לאזן בין צרכי התקווה המככל לאפשרויות אחרות המותות ובין רצונה של המשפחה [...] יש לשקל את רצון המשפחה ואת מטרתה של המשפחה הדתית".**
השפיט-חוקר מגדיש כי "היאזון בין צרכי התקירה מחד ורצון המשפחה מאידך צריך להיות בשימוש לאור העקרונות של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו". כך גם נקבע בכתב המשפט העליון.⁴⁰

ازונים
במקרים של פגעה בזכויות חוקתיות, יש להפעיל את פסקת ההגבלה שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.⁴¹ מבחני פסקת ההגבלה כוללים, בעיקרם, את דרישת ההסכמה בחוק לפגוע בזכות, דרישת התכליות הרואיה, ודרישת המידתיות.⁴² דרישת המידתיות כוללת שלושה מבחני משנה:

♦ מבחן האמצעי הרצionario: האם ניתוח גופת המת היא אמצעי מתאים למטרת בירור סיבת המוות.
♦ מבחן האמצעי האלטורייטי: האם אין אמצעי עדיף היכל להציג על סיבת מוות של המנוח.⁴³ בפרשנות מלכית⁴⁴ היה צורך לוודא אם שרידי גופה שנמצאו אכן שייכים למנוחה. נקבע כי ניתן לשושט זאת באמצעות בדיקת DNA, ללא ניתוח. בפרשנת שרכחה יוסף⁴⁵ נקבע כי דגימות דם ישפייק, אך משתמש מפסק הדין כי בקרה שעתען התביעה כי תחוליף ניתוח לא יספק תשובה לשאלות העולמות עלות בשלב מתקדם יותר של החקירה, יתאפשר הנition.

♦ מבחן האמצעי הפרופורציונלי: האם הנזק לחופש הדת גדול מהנזק שייגרם ללא הנition. למשל בפרשנות מלכית⁴⁶ נקבע כי היכל להציג על התועלת שעתען מן הנition. כמו כן, אם קיים חשש לניצול לרעה של יכולת המשפחה להתנגד, תהיה נכונות פוחטה לקבל את התנגדות.⁴⁷ גם לאחר שיבדקן כל מבחני פסקת ההגבלה, יש להזכיר מהו האיזון שיפורע.⁴⁸ במשפט החוקתי הישראלי מקרים "היאזון האנכי" בין אינטראנס זכות ו"היאזון האופקי", בין זכויות שוות מעמד. כאן יבוא לידי ביטוי השוני בין הרצינויאלים: האינטראנס בהם יכול להיות שניים וזכות העיון של הנאשם. הפרמטרים בהם יכול להיות שניים וזכות העיון של האינטראנס, ובמידת ההסתברות שהפוגעה תתרחש. כאשר המנייע לפגעה בכבוד המת או בחופש הדת הוא אינטראנס התביעה, יתכן שיש יכולת מבחן "הוואדות הקרויה לפגעה ממשית",⁴⁹ ואילו כשהפוגעה ליתוח תבוא על זכויותיו, שכן ידרש מבחן הסתרבות נמוך יותר, מתרעך רצון להגן על זכויותיו, שכן במעד שווה לחופש הדת, אם לא למלعلا מהמו. אך בפרשנות גינימאת⁵⁰ נאמר כי זכויות היסוד של הפרט ושל הציבור עומדות בשווה לזכויותיו של הנאשם, קבועה המשמשת את הבסיס להבנה בין אינטראנס לבין זכויות במקרה זה. גם כאשר מאשר בית המשפט את הנition, הוא יכול לאזן ולמתן את הפוגעה בחופש הדת, בעורת נition "מן הקל אל הכל"⁵¹ לאחר כל פרק נition, ייחלט הרופא האם המשך הנition נחוץ לשם קביעת סיבת המוות, או שניתן להפסיק.

משפט משווה - אראה"

עמדת הזכיות
כבוד המת מוכר במשפט האמריקני, וכבר בשנת 1936 נקבע כי רק בקרב המשפחה של הנפטר יש זכויות לעכב את קבורתו, וכי אחרי שנקברה, יש להשאר את גופת המת במנוחתה.⁵²

חויפש הדת מעוגן בחוקה האמריקנית מפורשת⁵³ הפסיקה פיתה את

עמדת הרובנות הראשית²⁰

בעקבות פניה מבית החולים "הדסה", פרסמה הרובנות הראשית (הרובנים הרצוג ורנן), בשנת 1944, החלטה באשר למצוינים שביהם מותר לבצע ניתוח רפואי, וביניהם - כאשר הדבר נדרש על פי דין.²¹ הדעת חלוקת באשר לתקוף ההלכת ששל הסכמה זו. יש הרואים בה הסכמה בלבד, בשיל התנאים המיוחדים לאוthonה תקופה, ויש הרואים בה פסק הלכה ממש.²² על בסיס הסכם זה ניתן גופות בפקולטה לרופאה של

האוניברסיטה העברית, והוא אף שים בסיס לחוק האנטומיה והפטולוגיה.²³

לאחר ויכוחים קשים בדתת הקהיל ועל גבי בימת הכנסת, פורום, בשנת 1966,²⁴ פסק דין של רבבי ישראל, שנחתם על ידי שני הרובנים הראשיים ולמעלה מ-350 ובניים, ובו נאסרנו ניתוח רפואי בכל דרך וצורה.²⁵ מועצת הרובנות הראשית המשיכה קו זה, וקבעה במאז 1967 כי "ניתוח אדם לאחר מוות שלא הסכים בכתב בምפורש לנition, או משפחתו בכתב לנition לא-طبיעי תלויה ממהו כפיה לעבר על הדת".²⁶

נראה כי המגמה השלטת בהלכה היא לאסורה על ניתוח גופות לצורכי בירור סיבת המוות, אך ההלכה בנושא טרם הוכרעה סופית הסכם המשפחה לנitionה במצוינים שביהם יש חשש למוחות לא-طبיעי תלויה במרקם ובכראה הלכתית קונקרטית.

הסדר במדינת ישראל

עמדת הזכיות

♦ כבוד המת - כבוד האדם הינו ערך יסוד בשיטות המשפטית, הוא מעוגן בחוקי היסוד,²⁶ ואף הפסיקת החשיבה אותו מכובן לאבחן בחברה ראייה.²⁷ השופט טירקל קובע כי "ההגנה על המת וכבודו כמורה להרבה על חייו וכבודו".²⁸ ביום, לאחר חיקוק חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ניתן לזכור את כבוד המת מכבוד האדם. וכך שקבע בית המשפט: "אין פוגעים בחויין, בגיןו או כבודו של אדם באשר הוא אדם. הוראה זו חלה גם על גופו של אדם לאחר מוות שאמם לא כן לא היה צריך להבחין בלשון החוק בין חיים וגוף ולא היה צריך לצטיין בምפורש את המילים "באשר הוא אדם".²⁹

♦ חוות הדת - חוות הדת הוא זכות מוכרת במשפט החוקתי הישראלי, אשר נדונה רכובות בפסקה ובസפרות³⁰ בנסיבות מסוימות, ניתן לבצע ניתוח גופה למוחות התנגדות המשפחה, ובכך נפגעת חירות המשפחה לפעול לפי צווי אמנהתו.

♦ זכויות הנאשימים - במשפט החוקתי הישראלי אין עיגון מפורש לזכות להיליך הוגן, אך היא נובעת מן השיטה המשפטית³¹ את זכויות הנאשימים לביצוע נitionה בוגפת המת ומיצאת ראיות לחפות, אפשר לסוג חלק מזכות העיון בחומר החקירה, אשר עומדת לו מכוכס סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי,³² ואשר עוגנה בפסקה.³³ הרצינויאלים העומדים בנסיבות זכויות העיון הם מתח אפשרות לנאשימים למצוא ראיות לחפותו בחומר החקירה ומונעת הפתעות לנאשימים בעת הדין. באפשרות לבצע את הנition או לקבל את תוכזאותיה מן החקירה.

♦ אינטראנס הציבור - תוכזאות נition גופת המת יכולות להוות ראיות לאשמת החשוד, ובכך למשמש את האינטראנס הציבור שבחזרה מבעשי. עם זאת, ישנו פער ראשוני בין החקירה, שלא האפשרות לבקש את מהלך החקירה, לבין ההגנה, המסתמכת על תוכזאות החקירה המשטרתית ואין ביכולתה לבצע חקירה פרטית נוחבת. הפער יכול שיאוון בעורת מת זכויות יתר לנאשום.

הסדר

חוק חקירת סיבות מוות, תש"ח-1958, קובע כי כאשר יש יסוד סביר לחפש שסביר מותו של אדם אינה טבעית, או שמותנו נגרם בעברה, ניתן לבקש את סיבת המוות. בסוגת חקירה זו, רשות השופט הממונה להורות על ניתוח הגויה על ידי מומחה ולבדות את קבורתה.³⁴ החוק מפנה להוראות חוק האנטומיה והפטולוגיה, לפי יש להודיע לבני משפט ממנה על הכוונה לוצאות על הנitionה, המסתמכת על תוכזאות החקירה דבריהם.³⁵ אך יכול בן משפחה או אדם/ גוף אחר בעל עניין³⁶ להתציב

במדינת מישיקן (1990)⁷¹, נקבע כי לאור ההגבלות המקלות על פעולות של השלטון כשהיא פוגעת בחופש הדת, כפי שנקבעו בעניין⁷², Smith v. Sherbert, אשר שנותיה היהינה נחוצה או לפחות קרובה באופן סביר למטרת לגיטימית. נשא משרה ציבורית צורך להתחשב ברגשות הדת, אך אם לא עשה זאת, אין فعلתו מצמיחה עלילת תביעה על בסיס החוקה. לאור אי החלטתו של RFRA במדינות השונות, נראה כי לא יהוה שניי בהלכות הנזכרות אך גם לפי הלכת Smith⁷³, אם נראה שהחוק מועד להגביל את חופש הדת במרקם כזה, עליו לעמוד בדרישות המחייבות יותר, אשר נקבעו בעניין Sherbert ובעניין Yoder.⁷⁴

בטקסס (1999)⁷⁵ נדחתה טענה זו לגבי חוק המסדרור את חירות סיבת הממות. נקבע כי ראוי להגביל את אפשרות נתיחת הגופות כאשר יש פגעה בחופש הדת, אך כל עוד אין הכרעה של המשפט, אין מניעה לנחת את הגופה גם כאשר המשפה מתנגדת לכך. לפיכך, במבחן על המשפט האקדמי נראתה כי בחלוקת בין המדינות שנומחים המגבילים את אפשרות הנתיחה שלאחר המות למקרים בהם יש צורך ציבורי דוחף. במדינת שבahn אין חוקים כאלו, ההלכה היא כי יש להתחשב ברגשות הדת של בני מושפחת המתנות, אך אין חובה שוקתית לעשות כן.

סיכום

פעמים רוכות, אינטראס הציבור זכות הנאים מתחככים עם רצון משפטה הנטה, כאשר עליה שאלת הנתיחה של אחר המות. ההלכה הנוגגת במדינת ישראל היא כי למשפחת המנוח עומדת זכות להתנגד לנתיחתה, גם מטעמים דתיים. על השופט-חוקר אין חובה להמנע מלחוות על הנתיחה בשל התנגדות זו, אך לאור חוקי היסוד ועיגונה החוקתי של הזכות לכבוד, יש לצפות להתחשבות ובה יותר בראצונה של המשפה.

bara'a'ב ההלכה שונה בין המדינות יש מדינות שבchan ההתחשבות בחופש הדת מעוגנת בחוק, המעים תנאים מחייבים להתרת נתיחות על אף התנגדות המשפה. לעומת זאת, במקרים בו אין צורך דוחף, המסדרור זאת, המדינה יכולה לכפות את נתיחת הגופה, ואפילו לשם צורך פוט. מסקנתי היא שיש לעגן בחוק את ההתחשבות במניעת הדתים של המשפה, במפורש, ולא להסתפק בה חלק מן הסיבות האפשריות להתנגדות, מכללא. יש לקבוע מבחני איזון שבahn יישקלו, בין השאר, הנזק שיגרם אישור על הנתיחה⁷⁶ עצמת הפגיעה בחופש הדת, ואיפואן המידתיות והנדשת: מידת הצורך בקביעת סיבת המות ומידת הוודאות הנדרשת באשר להוכחת הסיבה.⁷⁷ באופן זה תינתן ההגנה הרואה, הן על חופש הדת וכבוד האדם, והן על זכויות הנאים והאינטראס הציבור.

Sherber הגנה על חופש הדת, ובכעה מבחןים להגנה עליו (הלכת Yoder⁷⁸) עם זאת, הותרה פגעה בחופש הדת אם קיים איום ניכר לביטחון הציבור, לשולם או לסדר הציבורי⁷⁹. בפסיקה מאוחרת יותר (הלכת Smith⁸⁰) רוככו התנאים לפגעה בחופש הדת, ובעקבות The Religious Freedom Restoration Act של 1993 (RFRA) שיעודו המוצהר היה להחזיר את ההגנה על חופש הדת על כהן, כפי שנקבע בפסק הדין הקודמים. בפסקה שהhaftפהה לאחר החוק נקבע כי חוקים פדרטיביים בלבד צריכים לעמוד בתנאי פסקי הדין - Yoder ו-Sherbert, ואילו ה-RFRA אינם תקף לגבי ההסדרים המשפטיים במדינות השונות.⁸¹ שם תקפה הלכת Smith⁸².

♦ זכויות הנאים מעוגנות בתיקון השישי לחוקה. בשנת 1996 נקבע כי החרויות המוצחרות בתיקון הראשון לחוקה, וביניהן חופש הדת, נדחות מפני הזכות למשפט הוגן.⁸³

♦ אינטראס הציבור – כבר בשנת 1908 נקבע כי הזכות להיקבר והזכות לשלהמת גופת המנוח (הנובעת מכובד המת) נדחות מפני היצדק אינטראס הציבור.⁸⁴ יש לבחון את מעמדו של חופש הדת, המעוגן בחוקה, ביחס לאינטראס הציבור.

מן הכלל אל הפרט

במספר מדינות בארה"ב קיימים חוקים האוסרים על נתיחת גופת מת אם בן משפחת המנוח מתנגד לנתיחה מטעמים דתיים. כאשר אין התנגדות זו, אך יש לשופט החוקר סיבת להאמין כי הנתיחה תפגע באמונתו הדתית של המנוח או של משפחתו,⁸⁵ עליו להימנע מן הנתיחה.⁸⁶ נתיחה תעטאפר רק במקרה של "צורך ציבורי דוחף" (Compelling Public Necessity).⁸⁷ ביטוי זה מתרחש בדרך כלל כדורש שני מרכיבים:⁸⁸ א. חשיפת סיבת המות נדרשת על מנת להגן על בריאות הציבור מפני סכנה נדירה ומידית.

ב. הנתיחה חיונית לשם חשיפת סיבת המות, ואין דרך אחרת לבזר אוთה.

במדינת ניו יורק (1970-1980) אסר בית המשפט על נתיחות בשל התנגדות המשפה. באיזון בין הרצון בנתיחה לאחר תאונת דרכים לבין

ההלכה הנוגאת בבדיקות ישראל היא כי למשפה
המנוע ועדות זכות להתנגד לנתקות, גם
מטעמים דתיים. על השופט החוקר אין חובה
להימנע מלໂהוות על הנתיחה בשל התנגדות זו,
או לאור חוקי היוסוד ועיגונה החוקתי של הזכות
לכבוד, יש לעופות להתחשבות רביה יותר בראצונה
של המשפה

הפגיעה בחופש הדת, הוחלט כי אין לנתח את הגופות.⁸⁹ במדינת מרילנד (1976)⁹⁰, בה אין הגבלה על נתיחוי מתים, נפסק, כי בגין לחופש האמונה המלא, חוק המדינה יכולים להגביל את החופש לפועל במסגרת הדת. במקרה בו החוק מחייב לברר את סיבת המות, ואין דרך אחרת, מלבד הנתיחה, לברר זאת, תהאפשר הנתיחה. על בוחנות הנתיחה מושלות מגבלות מסוימות: מחד, המשפה הנצרכת לאישור הנתיחה היא שמירה על השלם, הביריאות והסדר הציבור. אין חובה שהחומר יהיה דוחף או חינוי. בנוסף, רמת הוודאות בקביעת המוות היא גבוהה מכך – מעבר לספק סביר, ובדרך כלל אין אפשרות חלופית לנתיחה על מנת להגיע אליה.

ברוד איילנד (1990), לשעתה זאת, גם היא מדינה בה אין חוק מפורש המתנה את הנתיחה בהסכמה המשפה, אומצה ההלכה הנוגגת במדינת ניו יורק. השופט קבע כי שופט-חוקר סביר יודע על קיומן של אמוןנות דתיות המתנגדות לנתקותים של אחר המות, יודע מי המחזיקים בהן, וצריך להיות מודע וריש לרב התרבותות שבסביבה, וכן פסק פטיים למשפה בת שבט ה-Hmong, שכונה נותחה בגין אמונה הדתית⁹¹ לאחר החלטה זו, נתקבלה בבית המשפט העליון הלכת Smith⁹², וכן, כמה חדשים לאחר החלטתו הראשונה, נאלץ השופט, בטענה, כי שמודגש רכונות בפסק הדין, להפוך את ההחלטה.

